

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/76/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7621202774
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7621202774.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobkyne: A. A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v C., D. XXXX/X, právne zastúpenej: Mgr. Karol Grega, advokát, so sídlom vo Svite, Štúrova 101, IČO: 42 385 423, proti žalovanej: A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou PIATNIK s.r.o., so sídlom v Levoči, Vysoká 425/71, IČO: 54915627, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 22. decembra 2022 sp. zn. 16C/31/2021

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 16C/31/2021-547 zo dňa 22. decembra 2022.

Žalobkyňa má proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 22. decembra 2022 č. k. 16C/31/2021-547 rozhodol nasledovne:

I. Určuje sa, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou v podiele 1/1 k celku nehnuteľností, ktoré sa nachádzajú v k. ú. F., obec F., G. H. I. J. a sú zapísané na Liste vlastníctva č. XXX vedenom Okresným úradom Spišská Nová Ves, katastrálny odbor, a to rodinného domu súp.č. XXX, postaveného na pozemku - parcele registra „C“ evidovanej na katastrálnej mape pod parcelným číslom 623, a pozemkov - parciel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape, ako parcela číslo 623, druh pozemku : Zastavaná plocha a nádvorie o výmere 726 m², parcela číslo 622, druh pozemku : Záhrada o výmere 584 m², a parcela číslo 624/1, druh pozemku : Záhrada o výmere v tom čase 333 m².

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté Okresným súdom Spišská Nová Ves samostatným uznesením, po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodol tak o žalobe doručenej súdu dňa 04.06.2021 (v spojení s podaním zo dňa 31.08.2021 doručeným súdu dňa 03.09.2021- úprava petitu), ktorú žalobu odôvodnila žalobkyňa tým, že je dcérou žalovanej a jej nebohého manžela pána K. E.. Dňa 03.06.2002 uzatvorila ako obdarovaná so žalovanou a jej manželom K. E. ako darcami darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena, podľa ktorej predmetom darovania boli vyššie uvedené nehnuteľnosti, a zároveň zriadenie vecného bremena in personam v prospech žalovanej a jej manžela spočívajúceho v práve doživotného bývania a užívania uvedených nehnuteľností. Napriek snahe žalobkyne a jej manžela sa o žalovanú starať a pomáhať jej, žalovaná sa rozhodla dožadovať vrátenia darovaných nehnuteľností prostredníctvom výzvy na vrátenie daru zo dňa 12.02.2021 (ďalej ako „výzva na vrátenie daru“). Na predmetnú výzvu na vrátenie daru žalobkyňa reagovala odpoveďou, v ktorej skutočnosti vo výzve uvedené poprela. Žalovaná

podala návrh na zápis vlastníckeho práva k 1 nehnuteľností záznamom na čo Okresný úrad Spišská Nová Ves, katastrálny odbor začal „záznamové konanie s označením Z - 1025/2021“. Žalobkyňa v reakcii na predmetné záznamové konanie adresovala uvedenému okresnému úradu svoje vyjadrenie zo dňa 14.04.2021, v ktorom vyslovila svoj nesúhlas s takýmto prevodom. Uvedený okresný úrad doručil žalobkyni výzvu na doloženie listiny - žaloby o neplatnosť právneho úkonu darcu o vrátenie daru s upozornením že bez takejto listiny inak vykoná predmetný záznam a žalovanú zapíše ako spoluvlastníčku nehnuteľností. K skutkovým tvrdeniam uvedeným vo výzve na vrátenie daru žalobkyňa uviedla, že tieto sú nepravdivé alebo krajne zavádzajúce, a všetky ich popiera. V ďalšom poukázala na pasáže písomných vyjadrení žalobkyňou oslovených osôb na preukázanie jej tvrdení.

3. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 03.06.2002 uzatvorila žalobkyňa ako obdarovaná so žalovanou a jej toho času už nebohým manželom K. E. ako darcami Darovaciu zmluvu a Zmluvu o zriadení vecného bremena, podľa ktorej predmetom darovania boli nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území: F., Obec F., G. H. I. J. a to rodinný dom v tom čase so súp.č. XXX, postavený na pozemku - parcele registra „C“ evidovanej na katastrálnej mape pod parcelným číslom 623, ako aj pozemky - parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape, ako parcela číslo 623, druh pozemku: Zastavaná plocha (dvor , dom) o výmere v tom čase 707 m², parcela číslo 622, druh pozemku: Záhrada o výmere v tom čase 602 m², a parcela číslo 624/1, druh pozemku: Záhrada o výmere v tom čase 333 m², kedy žalobkyňa na základe uvedenej zmluvy k týmto nehnuteľnostiam nadobudla výlučné vlastnícke právo v podiele 1/1 k celku. Zároveň na základe uvedenej zmluvy bolo tiež zriadené vecné bremeno, spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania nehnuteľnosti pre žalovanú a jej toho času už nebohého manžela.

4. Z aktuálneho zápisu na liste vlastníctva č. XXX vedeného Okresným úradom Spišská Nová Ves, katastrálny odbor pre katastrálne územie: F., Obec F., G. H. I. J. mal preukázané, že žalobkyňa je na základe uvedenej Darovacej zmluvy a Zmluvy o zriadení vecného bremena zavkladovaných pod katastrálnym číslom: V-1340/2002- 62/2002, vedená ako výlučná vlastníčka v podiele 1/1 k celku vyššie uvedených nehnuteľností, avšak s týmito zmenami, a síce rodinného domu toho času so súp.č. XXX, postaveného na pozemku - parcele registra „C“ evidovanej na katastrálnej mape pod parcelným číslom 623, ako aj pozemkov - parciel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape, ako parcela číslo 623, druh pozemku: Zastavaná plocha o výmere toho času 726 m², parcela číslo 622, druh pozemku: Záhrada o výmere toho času 584 m², a parcela číslo 624/1, druh pozemku: Záhrada o výmere v tom čase 333 m².

5. Na podklade návrhu žalovanej zo dňa 23.03.2021 začalo pod sp.zn. Z 1025/2021 konanie o vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam na podklade právneho titulu, ktorým mala byť Výzva na vrátenie daru spísaná žalovanou dňa 12.02.2021. K uvedenému návrhu sa žalobkyňa vyjadrila tak, že nesúhlasí so zápisom listiny sp.zn. Z 1025/2021 (t.j. Výzvy na vrátenie daru - poznámka súdu) do katastra nehnuteľností. Okresný úrad Spišská Nová Ves, katastrálny odbor prípisom sp.zn. Z 1025/2021 zo dňa 05.05.2021 označeným ako „Výzva na doloženie listiny“ vyzval žalobkyňu v lehote do 30 dní odo dňa doručenia uvedenej výzvy na predloženie listiny - Žaloby o neplatnosť právneho úkonu, ktorým sa darca (žalovaná - poznámka súdu) domáha vrátenia daru, s upozornením, že pokiaľ mu takáto listina predložená nebude vykoná záznam listiny sp.zn. Z 1025/2021 do katastra nehnuteľností. Naopak v prípade predloženia príslušnej listiny preruší uvedené konanie o zázname č. Z 1025/2021 a vyznačí informatívnu poznámku o začatom súdnom konaní podľa § 39 ods.1 katastrálneho zákona.

6. Výzvou na vrátenie daru zo dňa 12.02.2021 adresovanou žalobkyni (ďalej aj ako „ Výzva“) žalovaná cestou svojho právneho zástupcu menovanú vyzvala na vrátenie predmetu daru, a to spoluvlastníckeho podielu v 1/2-ici ako podielu z celku k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam.

Z uvedenej Výzvy vyplynulo, že dôvodom k takémuto kroku žalovanej mala byť zmena v správaní sa žalobkyne k žalovanej po smrti nebohého manžela žalovanej a zároveň aj otca žalobkyne, kedy si žalobkyňa mala od žalovanej vymieniť, aby táto uhrádzala polovicu nákladov za energie, ako aj všetky náklady za spotrebovanú vodu. Ďalej v uvedenom prípise žalovaná vyčítala žalobkyni, že jej manžel jej dokonca odmontoval ružicu na vodovodnom ventile na WC a nútil ju takto, aby si WC splachovala vedrom. Žalovaná tiež uvádzala, že sa jej v uvedenom období zhoršil zdravotný stav, v dôsledku čoho sa stalo pre ňu bývanie v suteréne ďalej neúnosné, keďže steny domu sú tam vlhké až do výšky 1,5 m. Napriek tomu jej žalobkyňa až do 27.08.2014 nechcela umožniť, aby sa presťahovala na poschodie,

kedy to na jej naliehanie urobil až syn L. E.. Následne keď žalobkyňa prišla aj so svojim manželom, tento žalovanú fyzicky napadol a jej posteľ a osobné veci žalobkyňa opätovne presťahovala do suterénu. Uvedený incident žalovaná napriek odporúčaniam lekára, ktorý ju ošetroval, neohlásila a keď si chcela následne zobrať nejaké osobné veci, žalobkyňa neumožnila jej vstup do domu (vymenili zámok s oznamom, že jeho poškodenie je trestné). Až s odstupom asi týždňa žalobkyňa na dohováranie jej ostatných súrodencov umožnila žalovanej mať spálňu na poschodí v prechodovej izbe, ktorú jej určila. Ďalej žalovaná v uvedenej výzve žalobkyňu vyčítala, že jej manžel žalovanú krivo obvinil, že mu údajne spôsobila tržnú ranu na čele, čo nebola pravda. Tiež v uvedenej výzve poukazovala na to, že ani v období posledných 3 rokov sa správanie žalobkyne voči žalovanej nezlepšilo a že jej táto naďalej robí pravidelne rôzne schválnosti, ktorými jej až doposiaľ znepriemňuje život a pokojné dožitie staroby v dome, ktorý jej spoločne s jej otcom darovala. Ide najmä o neustále vyhrážky, že ju nepustí na poschodie, kde má spálňu, alebo výroky v tom zmysle, že všetci (t.j. jej deti) ju už majú dosť resp. že sa za ňu hanbia, ďalej zatváranie radiátorov vo vykurovacom období, časté vyrušovanie a prechádzanie cez jej spálňu, rušenie ju hlukom počas spánku, svojvoľné vyhadzovanie alebo privlastňovanie si jej osobných vecí, ktoré majú pre ňu veľkú citovú hodnotu. V tejto súvislosti jej vo výzve konkrétne vyčítala, že v júli 2019 žalobkyňa žalovanej svojvoľne zobrala komodu (bielizník), čo žalobkyňa spočiatku dokonca popierala a vrátenie bielizníka si žalovaná musela od žalobkyne vynútiť až pozastavením platieb inkasa, čo považuje pre ňu za vyslovene ponižujúce a nedôstojné. Podobná situácia sa zopakovala v roku 2020, kedy žalobkyňa žalovanej v januári zobrala ručne vyšívaný obrus a v lete starožitné šatky a ktoré jej doposiaľ nevrátila. Žalovaná v uvedenom prípise uvádzala, že sa žalobkyňa voči nej dopúšťala aj ďalších nedôstojných schválností, a síce vetrania toalety do jej izby a to tak, že súčasne otvorí dvere na izbu žalovanej a zároveň do WC, ďalej že žalobkyňa varila celý deň huspeninu, pričom neotvorila okno v kuchyni, ale namiesto toho otvorila dvere do chodby a do spálne žalovanej, kedy zároveň následne nedovolila žalovanej otvoriť okno v kuchyni, ďalej že si žalobkyňa zvykne sušiť mokrú turistickú obuv na radiátore v spálni žalovanej s vysvetlením, že o svojom v dome si môže sušiť topánky kde chce. Ďalej v uvedenej výzve žalovaná žalobkyňu vyčítala, že v novembri 2020 počas svojho pobytu v dome nechcela žalovanú pustiť do jej spálne, na ktorej jej zamkla dvere. Keď žalovaná následne zavolała políciu, žalobkyňa urobila z nej pred policajtmí hlupáka. V dôsledku týchto vyššie uvedených činov žalobkyne sa žalovaná psychicky zrútila a bola až do 30.11.2020 hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení v nemocnici v Levoči. Žalovaná jej v tejto súvislosti v uvedenej výzve tiež vyčítala, že keď sa následne vrátila z nemocnice, žalobkyňa jej predložila vyúčtovanie energií a v záhradke jej následne vytrhala zasadený ružičkový kel. Vyčítala jej tiež, že v období lockdownu žalobkyňa chodievala so svojim manželom pravidelne dvakrát do týždňa do predmetného domu a dokonca za sprísnených opatrení počas vianočných sviatkov umožnila v dome bývať svojmu synovi K. s manželkou a dcérou a synovi M. a manželkou a tromi deťmi, teda ďalším 8 ľuďom. Napokon v uvedenej výzve poukázala žalovaná tiež na to, že dňa 20.01.2020 žalobkyňa opäť prejavila voči žalovanej nevdak a hrubú neúctu, keď jej povedala, že je špinavá a smrdí, pritom v jej starobe ani raz až doposiaľ neprejavila ochotu pomôcť so starostlivosťou o ňu s osobnou hygienou, opratím šatstva, nákupmi potravín a pod.. Z vyššie uvedeného skutkového a právneho stavu vecí podľa uvedenej výzvy žalovanej vyplýva, že toto sústavné konanie žalobkyne voči nej napĺňa znaky hrubého porušovania dobrých mravov, t.j. morálnych pravidiel správania ako súhrnu určitých historicky nemenných a všeobecne v spoločnosti akceptovaných noriem etiky, morálky a mravnosti.

7. Žalobkyňa na uvedenú Výzvu reagovala písomným prípisom zo dňa 10.03.2021 označeným ako „Odpoveď na výzvu na vrátenie daru zo dňa 12.02.2021“, v ktorom v predmetnej Výzve uvádzané skutočnosti označila za nepravdivé až krajne zavádzajúce, označila ich za fabulácie a všetky ich poprela.

8. S poukazom na ust. § 137 písm. c/ zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) súd v prvom rade skúmal, či žalobkyňa preukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení (keďže naliehavý právny záujem tu nevyplýva z osobitného predpisu). Konštatoval, že v danom spore žalobkyňa síce je zapísaná ako výlučný vlastník predmetných nehnuteľností, avšak toto jej výlučné vlastníctvo bolo spochybnené začatím konania o zázname sp.zn. Z 1025/2021, ktoré práve na podklade Výzvy na vrátenie daru z 12.02.2021 začal Okresný úrad Spišská Nová Ves, katastrálny odbor a v rámci ktorého tento orgán vyzval samotnú žalobkyňu na doloženie osobitnej listiny - Žaloby o neplatnosť právneho úkonu, ktorým sa darca (žalovaná - poznámka súdu) domáha vrátenia daru. Žalobkyňa však takúto žalobu podať nemohla, nakoľko určenie tejto právnej skutočnosti (t.j. neplatnosti predmetnej Výzvy na vrátenie daru) nevyplýva z osobitného právneho predpisu (§ 137 písm.d./ CSP). Preto ako jedinou

možnosťou pre ňu ostalo právo podať si určovaciu žalobu o tom, že aj napriek predmetnej Výzve na vrátenie daru (samozrejme za predpokladu , že sa nepreukážu dôvody v nej uvádzané) aj naďalej je vlastníčkou daných nehnuteľností v podiele 1/1 k celku, a teda výlučnou vlastníčkou. Súd preto ustálil, že u žalobkyni je daný naliehavý právny záujem na vedení tohto sporového konania a to práve na základe tej žaloby, ktorú formulovala v zmysle úpravy jej žalobného petitu zo dňa 31.08.2021.

9. Právne vec posúdil podľa § 628 ods. 1, 2, § 630, § 100 ods.1, 2, § 101, § 112 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len OZ).

10. Súd sa prednostne zaoberal námietkou žalobkyne o premlčaní práva na vrátenie daru vo vzťahu k tým dôvodom uplatneným vo výzve na vrátenie daru, ktoré nastali pred uplynutím trojročnej premlčacej doby, t.j. správanie sa žalovanej mimo obdobia posledných troch rokov uplynulých pred spísaním predmetnej výzvy. Konkrétne sa teda jednalo o dôvody, a síce o požiadavku žalobkyne voči žalovanej na hradenie polovice nákladov za energie, ako aj všetkých nákladov za spotrebovanú vodu, ďalej o odmontovanie ružice manželom žalobkyne na vodovodnom ventile na WC a tým nútenie žalovanej na splachovanie WC vedrom, o neumožnenie presťahovania sa žalovanej zo suterénu domu na jeho poschodie, o fyzické napadnutie žalovanej manželom žalobkyne dňa 27.08.2014 ako reakcia na jej svojvoľné presťahovanie sa na spomínané poschodie, o následné neumožnenie vstupu žalovanej do uvedených priestorov za účelom vyzdvihnutia si osobných vecí po uvedenom incidente a napokon o žalovanou označené krivé obvinenie jej osoby zo strany manžela žalobkyne, podľa ktorého mala menovanému pri vyššie spomínanom incidente spôsobiť tržnú ranu na hlave.

11. Vychádzal z úvahy, že právo darcu na vrátenie daru podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, pričom je významný charakter relevantného správania obdarovaného. Premlčacia doba plynie odlišne vtedy, keď ide o správanie hrubo porušujúce dobré mravy, ktoré spočíva v jedinom (jednorazovom alebo samostatnom) konaní obdarovaného, a vtedy keď ide o sústavné (pokračujúce alebo opakované) správanie obdarovaného relevantného podľa § 630 OZ. V prípade jednorazového správania začína plynúť premlčacia doba dňom nasledujúcim po dni, v ktorom došlo k tomuto správaniu a pokiaľ sa jedná o pokračujúce alebo opakované správanie, ku ktorému dochádza v dlhšom časovom období je určujúci čas posledného správania obdarovaného, ktoré vykazuje znaky relevantné v zmysle § 630 OZ. V tejto súvislosti poukázal súd prvej inštancie na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/218/2010.

12. Mal za to, že k prerušeniu plynutia premlčacej doby došlo podaním návrhu zo strany žalovanej na Okresnom úrade Spišská Nová Ves, katastrálnom odbore dňa 23.03.2021, ktorým sa začalo konanie o vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností pod sp. zn. Z 1025/2021 na základe výzvy na vrátenie daru zo dňa 12.02.2021. Preto uzavrel, že každé jednorazové správanie sa žalobkyne , ktorého sa žalobkyňa dopustila v období spätne viac ako tri roky pred dátumom 23.03.2021, t.j. pred dátumom 23.03.2018, prípadne každé dlhšie trvajúce správanie sa žalobkyne, ktorého ukončenie nastalo v čase spätne viac ako tri roky pred dátumom 23.03.2021, t.j. pred dátumom 23.03.2018, a ktoré bolo žalovanou označené ako dôvod, pre ktorý sa dožaduje vrátenia daru, vzhľadom na vznesenú námietku premlčania nezakladalo žalovanej právo dožadovať sa od žalobkyne na vrátenie daru, pretože toto jej právo opierajúce sa o takýto dôvod (správanie sa obdarovanej) bolo premlčané.

13. V danom prípade sa to podľa súdu prvej inštancie týkalo všetkých vyššie vymenovaných dôvodov s výnimkou požiadavky žalobkyne voči žalovanej na hradenie polovice nákladov za energie a na hradenie všetkých nákladov za spotrebovanú vodu, nakoľko toto správanie sa žalobkyne má charakter pokračujúceho (pretrvávajúceho) správania sa , ktoré ani ku dňu rozhodovania súdu nebolo zo strany žalobkyne ukončené (žalobkyňa naďalej trvá na týchto úhradách od žalovanej). Všetky ostatné popísané činnosti žalobkyne, resp. jej manžela mali charakter jednorazového správania sa dotyčnej osoby, ktorého nastali, resp. k jeho ukončeniu došlo v čase spätne viac ako tri roky pred dátumom 23.03.2021 a teda ako dôvody, na základe ktorých si žalovaná uplatňovala svoje právo na vrátenie daru , nemohli obstáť , nakoľko právo na ne sa odvolávajúce, bolo premlčané.

14. Okrem toho súd dôvodil, že v prípade odmontovania ružice na WC, fyzického napadnutia žalovanej dňa 27.08.2014 a krivého obvinenia žalovanej z napadnutia manžela žalobkyne nešlo o správanie sa, ktorého sa dopustila priamo žalobkyňa ako obdarovaná voči žalovanej ako darkyni, ale o správanie sa jej manžela, takže toto správanie nemohlo byť bez ohľadu na jeho intenzitu považované za relevantný

dôvod na uplatnenie práva žalovanej na vrátenie daru. Podľa platnej judikatúry totiž ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka za relevantné označuje len správanie obdarovaného, a nemožno rozširujúcim spôsobom ho vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania iných osôb ako obdarovaného, hoci i jemu blízkych (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 63/2004).

15. Súd preto vyššie uvádzané dôvody vo Výzve žalovanej na vrátenie daru nepovažoval za právne relevantné vyvolávajúce príslušný následok touto výzvou sledovaný, a sice zánik darovacieho vzťahu medzi žalovanou a žalobkyňou.

16. Pokiaľ ide o hradenie polovice nákladov za energie a riešenia vzájomného vyporiadania sa z vyúčtovania týchto energií, súd poukázal na to, že ohľadne tejto otázky strany sporu uzavreli dňa 02.02.2017 osobitnú dohodu o urovaní vo forme notárskej zápisnice sp.zn. N 53/2017, Nz 3254/2017, NCRIs 3312/201, takže pokiaľ sa žalobkyňa na základe tejto dohody dožadovala od žalovanej náhrady polovice nákladov za energie, v žiadnom prípade toto jej konanie (správanie sa) podľa súdu nebolo možné posudzovať ako hrubé porušenie dobrých mravov.

17. Pokiaľ sa vo Výzve na vrátenie daru za takéto porušenie z titulu požiadavky na úhradu polovice týchto nákladov malo považovať vznášanie požiadaviek na tieto zo strany žalobkyne do momentu uzavretia tejto dohody o urovaní (čo ale z obsahu Výzvy jednoznačne nevyplýva), samotná uzavretá dohoda predstavovala moment ukončenia tohto správania sa žalobkyne nedoloženého prípadným príslušným právnym titulom, a od tohto momentu (t.j. od 02.02.2017) začala plynúť trojročná premlčacia doba, uplynutie ktorej dňa 02.02.2020 v spojení s následnou vznesenou námietkou premlčania zo strany žalobkyne v jej písomnej replike spôsobilo, že táto skutočnosť nemohla byť dôvodom na vrátenie daru, na ktorý by súd prihliadal, nakoľko samotná Výzva na jeho vrátenie bola spísaná až dňa 12.02.2021, a teda opätovne právo na vrátenie daru opierajúce sa o takýto dôvod správanie sa obdarovanej) bolo premlčané.

18. K ostatným dôvodom uvádzaným vo výzve, na ktoré nebolo možné vzťahnúť námietku premlčania (na ktoré sa námietka premlčania podľa súdu prvej inštancie nevzťahovala) súd dospel k záveru, že v tejto výzve žalovaná uviedla aj dôvody, ktorých existencia následným dokazovaním preukázaná nebola.

19. Patrilo sem tvrdenie o tom, že žalobkyňa má žalovanú často vyrušovať prechádzaním cez jej spáľňu, resp. hlučnosť počas jej spánku. Tieto tvrdenia samotná žalovaná v rámci svojej účastníckej výpovede nepotvrdila, resp. dokonca ho poprela. Ďalšie dôkazy - svedecké výpovede synov žalovanej sa odvolávali len na tvrdenia samotnej žalovanej, a keďže táto uvedený dôvod sama negovala, týmito výpoveďami tento dôvod rovnako nemohol byť preukázaný.

20. Medzi dôvody, ktorých existencia podľa súdu neboli preukázané patrili aj obviňovanie žalobkyne z uvádzania výrokov o tom, že všetci (t.j. jej deti) ju už majú dosť resp. že sa za ňu hanbia, ako aj tvrdenie o tom, že žalobkyňa svojvoľne vyhodila, resp. si privlastnila šatky, či vyšivovaný obrus žalovanej ako jej osobné veci, ktoré majú pre ňu veľkú citovú hodnotu (obrus). Uvedené výroky, ktoré mala adresovať (vykrikovať) žalobkyňa žalovanej, tieto podľa súdu prvej inštancie zostali len v rovine neurčitého tvrdenia samotnej žalovanej, preopakovaného v jej účastníckej výpovedi, ktorá tieto výroky nevedela zaradiť do žiadneho bližšieho časovo objektivizovaného rámca, teda kedy, za akých okolností a kde konkrétne tieto výroky mali zaznieť. Žiaden iný dôkaz toto tvrdenie žalovanej nepreukazoval a za takýto potvrdzujúci dôkaz súd nepovažoval ani výpoveď N. C., nakoľko táto sa len odvolávala na samotné tvrdenia žalovanej.

21. Pokiaľ ide o obvinenie žalobkyne z privlastnenia si šatiek a vyšivovaného obrusu žalovanej zostalo opäť len v rovine ničím nepodložených obvinení zo strany žalovanej bez existencie akéhokoľvek ďalšieho dôkazu, ktorý by tieto tvrdenia žalovanej určitým spôsobom verifikoval. Svedkovia žalovanej - jej synovia a druhá dcéra vo svojich výpovediach len reprodukovali to, čo im uvádzala žalovaná. Samotná žalobkyňa a jej rodinní príslušníci stojací na jej strane tieto tvrdenia popierali. Ani jeden z týchto svedkov (a to ani z tých vypovedajúcich v prospech žalovanej) pritom neuviedli bližší popis týchto vecí, ktoré mali žalovanej zmiznúť, neuvádzali, kedy pred ich zmiznutím prípadne prišli do styku s týmito vecami a či ich vôbec niekedy u žalovanej videli, a pokiaľ áno, kedy ich u nej naposledy videli a za akých okolností.

Súd preto konštatuje, že existencia týchto vyššie uvedených dôvodov, o ktoré sa Výzva žalovanej na vrátenie daru rovnako opiera, preukázaná nebola.

22. Súd zdôraznil, že právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči nemu, kde poukázal na judikatúru (R 31/1999 a R 61/1997), v zmysle ktorej správanie sa ktoré možno označiť za dôvod zakladajúci darcovi vznik práva požadovať vrátenie daru od obdarovaného musí mať určitú kvalifikovanú relevanciu. Musí ísť o správanie sa, ktoré je možné považovať za porušenie dobrých mravov a zároveň (súčasne) musí toto správanie v podobe uvedeného porušenia dosahovať aj určitý vyšší kvalifikovaný stupeň (získať po jeho objektívnom nestrannom zhodnotení prívlastok „hrubé“).

23. Predovšetkým dôvody uvedené v predmetnej Výzve, a síce sušenie mokrej turistickej obuvi, varenie huspeniny bez umožnenia vetrania žalovanej, či odstránenia komody zo spálne žalovanej súd nepovažoval za také dôvody, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenia dobrých mravov. Samé o sebe nedosahovali kvalifikačný stupeň nevhodného správania sa žalovanej, ktorý by bolo možné označiť za značne intenzívny. V prípade týchto dôvodov tu stoja tvrdenia každej zo strán sporu proti sebe. Pokiaľ šlo o varenie huspeniny malo sa podľa žalobkyne uskutočniť iba raz, čo žalovaná nepoprela, a pokiaľ šlo o vetranie zápachu z tohto varenia do izby žalovanej, každá strana podávala svoju verziu. Rovnako tak sušenie turistickej obuvi sa podľa žalobkyne uskutočnilo len v jednom krátkom časovom rámci (dva dni po sebe, kým nezistila podľa jej slov, že má deravú obuv), čo samotná žalovaná nepoprela a následné iné sušenie obuvi žalovanou už preukázané nebolo (žalovaná neuviedla inú verziu než tú, ktorý popísala žalobkyňa). Aj popis tejto udalosti stojí len na účastníckych výpovediach strán sporu bez ich verifikácie či prípadného doplnenia iným dôkazom. Napokon odstránenie komody bolo napravené jej opätovným spätným umiestnením do miestnosti žalovanej, takže o značnej intenzite zásahu sa nedá hovoriť ani v tomto prípade.

24. Pokiaľ šlo o dôvod neustáleho vyhrážania, že sa žalovanej zamedzí prístup na poschodie do jej spálne, ani tento dôvod takto popísaný vykonaným dokazovaním nebol preukázaný. Predovšetkým nebola preukázaná „neustálosť vyhrážania sa“, ktorá by zrejme podľa žalovanej mala byť vnímaná ako sústavnosťou v takomto správaní sa žalovanej. Bola preukázaná totiž len jedná situácia neumožnenia vstupu žalovanej do príslušných priestorov, od ktorého následne bolo podľa vyjadrenia oboch strán ustúpené. Šlo o znemožnenie vstupu žalovanej do uvedených priestorov počas pandémie a snahy žalobkyne vytvoriť pre seba karanténne prostredie, čo z účastníckych výpovedí bolo zrejme. Uvedené jednorázové správanie sa žalobkyne s prihliadnutím na danú covidovú situáciu súd preto nehodnotil ako hrubé porušenie dobrých mravov. Nebolo pri tom objektívne preukázané, že by k takémuto zamedzeniu prístupu žalovanej do uvedených priestorov za obdobie posledných troch rokov pred výzvou bolo bývalo dochádzalo častejšie. Videosníмка „kontrola knihovne AVI- 11.06.2019“ naopak osvedčuje, že sa v uvedenom období troch rokov žalovaná do týchto priestorov mohla voľne dostať a to zrejme aj bez vedomia žalobkyne.

25. Ďalšia výtku poukazujúca na prejav žalobkyne z dňa 20.01.2020, v ktorom označila žalovanú za špinavú a smradľavú podľa súdu ako samostatný dôvod na vrátenie daru neobstojí. Už len to, že sa jedná o jednorázový prejav nedosahuje takéto vyjadrenie (správanie) príslušný kvalifikačný stupeň, aby sa dalo označiť za hrubý. Opäť je tento dôvod doložený len samotnou výpoveďou žalovanej. V tejto súvislosti súd dal do pozornosti výpovede svedkov O. P. a A. Q. o tom, akým spôsobom sa o žalobkyňu naopak vyjadrovala samotná žalovaná, a v nadväznosti na to ho posudzuje cez princíp vzájomnosti.

26. V súvislosti s lockdownom a pobytom žalobkyne v darovanom rodinnom dome zohľadňujúc aj vyjadrenia samotnej žalovanej o jej návštevách susedy počas covidového obdobia súd nevyhodnotil toto správanie sa žalobkyne za hrubo porušujúce dobré mravy.

27. Pokiaľ ide o vytrhávanie ružičkového kelu žalovanej, viničiek a lieskového orecha, prípadne iných plodín, súd tieto dôvody hodnotil v kontexte celkového vzájomného správania sa strán sporu v záhrade. Z výpovedí svedkov je zrejme, že si ako žalovaná tak aj žalobkyňa v záhrade robili vzájomné prieky, častokrát možno ani nie tak v snahe vykonať ich úmyselne, ako skôr v dôsledku svojského prístupu k činnostiam vykonávaným tou-ktorou z nich v záhrade. To môže byť prípad vytrhania ružičkového kelu v rámci upratovania záhrady žalobkyňou (žalovaná ho zazimovala, žalobkyňa naopak pripravovala zrejme záhradu na zimu), ako aj prípad žalovanou vykonaného okopania žalobkyňou čerstvo vysiatych semien,

kedy žalovaná zo svojho pohľadu skutočne mohla vnímať uvedenú výsadbu ako zle prevedenú. Pri uplatnení princípu vzájomnosti uvedené vzájomné správanie sa strán sporu voči sebe v záhrade preto súd nehodnotil len na ťarchu žalobkyne a teda nekvalifikoval ho ako hrubé porušenie dobrých mravov z jej strany.

28. Pokiaľ šlo o vo vyjadrení k žalobe uvádzané tvrdenie o vyčlenení miesta na záhradu pre žalovanú vzadu za domom na konci záhrady, ktoré mal osvedčovať vo svojej výpovedi aj svedok L. E., to zase nekorešpondovalo s výpoveďou samotnej žalovanej, ktorá uvádzala, že jej miesto bolo vyčlenené priamo pred oknom. Preto aj tento dôvod bol spochybnený a teda nepreukázaný.

29. Žalobkyni je vo výzve vytykané, že doposiaľ neprejavila ochotu pomôcť so starostlivosťou o žalovanú, s jej osobnou hygienou, opratím šatstva, nákupmi potravín a pod.. Pod tento dôvod je možné subsumovať aj v rámci vyjadrenia k žalobe uvádzaného nezabezpečovania dreva pre žalovanú, či jej odvozu k lekárom. Súd mal za to, že v rámci vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že by takéhoto správania sa žalobkyňa dopúšťala od momentu získania daru od obdarovanej. Ona samotná, ako aj jej manžel či synovia uvádzali, že z ich strany bola poskytovaná pomoc žalovanej či už nákupmi, upratovaním, zabezpečením dreva, zháňaním lekárskej starostlivosti, či zabezpečením odvozu žalovanej k lekárom a to až do roku 2013. Svedok L. E. odkazujúc na vyjadrenie samotnej žalovanej uvádzal, že za obdobie posledných štyroch rokov žalobkyňa neposkytla žalovanej žiadnu pomoc, lebo obe na seba nemali pekného slova. Samotná žalovaná potvrdzovala, že v minulosti jej nákupy rodina žalobkyne vykonávala a v súčasnosti nákupy si robí u manželky jej syna L. E., pretože táto má vlastný obchod, pričom sa nevyjadrila v tom zmysle, že by jej žalobkyňa či jej vlastná rodina odmietala nákupy realizovať. Z pohľadu tohto jej tvrdenia sa preto výpoveď manžela žalobkyne o tom, že žalovaná odmietala od nich nákupy s tým, že žalobkyňa nemá taký obchod aký má uvedená manželka syna žalovanej javí ako vierohodná.

30. Výpovede svedka L. E. ako aj svedkyne N. P. potvrdzujú samotnú výpoveď žalobkyne o poškodení jej zdravia po úraze, ktorý mala, v takom rozsahu, ktorý jej neumožňuje zrejme vykonávať fyzicky náročnejšie práce, napr. porezať a ponosiť drevo, ale zrejme aj vykonávať upratovanie v dome, či náročnejšie práce okolo domu. Samotná žalobkyňa sa na pojednávanie dostavovala za pomoci francúzskych barier a mala problémy s pohybom. Aj z výpovede manžela žalobkyne, je zrejme, že celú starostlivosť o domácnosť na darovanej nehnuteľnosti prevzal on sám. Z tohto pohľadu výčitky žalobkyni, že táto nezabezpečuje žalovanej upratovanie, hygienu, či nosenie dreva súd považuje za nenáležité. Pokiaľ žalobkyňa nie je objektívne schopná tieto činnosti zabezpečiť žalovanej v dôsledku svojich zdravotných potiaží a prípadne jej manžel tieto činnosti náležite žalovanej nezabezpečuje, nemôže to byť pričítané na ťarchu žalobkyne. Ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka totiž za relevantné označuje len správanie obdarovaného, a preto ho nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania iných osôb ako obdarovaného, hoci i jemu blízkych (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 63/2004).

31. Výpovede svedkov O. P. (suseda žalovanej) a A. Q., či O. K. B. vyplynulo ako sa správa žalovaná voči žalobkyni, ako jej nadáva, či ohovára na dedine. Svedkami boli popísané aj ďalšie schválnosti vykonávané zo strany žalovanej voči žalobkyni a jej rodine (vymkynanie dverí žalovanou, stíšovanie kúrenia a pod., resp. priekov, ktorých sa dopúšťala v záhrade či v okolí domu). V tejto súvislosti súd poznamenal, že pri posudzovaní správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie sa samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti). Uplatnenie princípu vzájomnosti znamená, že pri skúmaní určitého správania obdarovaného z hľadiska, či vykazuje znaky hrubého porušenia dobrých mravov, sa vezme na zreteľ tiež správanie darcu za účelom posúdenia, či on sám sa nespráva alebo nesprával voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade sa darca nemôže úspešne domáhať vrátenia daru, lebo následnú (darcom vyvolanú) reakciu obdarovaného (i keby bola nevhodná) by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Výnimkou by však bolo také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/108/2007, tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/288/2019).

32. Berúc do úvahy spôsob, akým sa žalovaná vyjadruje o žalobkyni a jej rodine (nadávky, ktoré osvedčujú výpovede svedkov O. P. a A. Q.), ďalej nepreukázateľné obviňovanie žalobkyne žalovanou z krádeží vecí (osvedčujú výpovede svedkov N. P., A. Q., ale aj N. C.), či nedodržiavanie vzájomnej písomnej dohody o vzájomnom podieľaní sa na úhradách energií zo strany žalovanej, ako aj prihladajúc na drobné schválnosti a tiež na súčasné fyzické obmedzenia žalobkyne z hľadiska jej zdravotného stavu súd dospel k záveru, že vyššie uvedenú nedostatočnú starostlivosť žalobkyne o žalovanú (o jej osobnú hygienu, opratie šatstva, nákupy potravín, či obstaranie dreva) nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov z jej strany ako obdarovanej.

32. Pokiaľ ide o samotnú hospitalizáciu žalovanej na psychiatrickom oddelení, táto predstavovala len reakciu žalovanej na jednotlivé čiastkové správania sa žalobkyne, ktorú však súd ako bolo už vyššie uvedené nevyhodnotil ako hrubé porušenia dobrých mravov z jej strany voči žalovanej. Odzrkadľovali napäté vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanou, na vzniku ktorých však ako vyplynulo z vykonaného dokazovania mala určitý podiel aj samotná žalovaná.

33.1. K žalobkyňou predloženým dôkazom videozáznamom resp. audiozáznamom, ktoré vyhotovila žalobkyňa bez súhlasu žalovanej súd konštatoval, že sa jedná o nezákonne získané dôkazy, ktorých vykonanie nie je kategoricky vylúčené a za určitých okolností je možné takýto dôkaz použiť. Za účelom rozhodnutia o tom, či nezákonný získaný dôkaz použije alebo nie, súd prvej inštancie vykonal test proporcionality (s poukazom na článok 16 Základných princípov CSP).

33.2. V prípade žalobcami predkladaných audio - a videonahrávok, súd po vykonaní vyššie uvádzaného testu proporcionality dospel k záveru, že s výnimkou videozáznamov resp. audiozáznamov označených ako „kontrola janouAVI - 31.03.2020 - 9:36 hod.“ (čl.250a súdneho spisu), „XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX B..m4a - 15.11.2020 12:25 hod.“ (čl. 250a súdneho spisu) a „X42020115_1132007 N. info.m4a - 05.01.2021, 16:50 hod.“ (čl. 250a súdneho spisu), je možné ostatné takéto videozáznamy resp. audiozáznamy vykonať ich prehraním, nakoľko tieto prešli uvedeným testom.

33.3. Vychádzal z toho, že tieto napokon súdom vykonané nahrávky s výnimkou osoby manžela žalobkyne, ktorý udelil súhlas na oboznámenie sa s nimi, a osoby žalobkyne, ktorá ich v tomto spore predkladala, sa týkali len osoby žalovanej, pričom smerovali k dostatočne dôležitému cieľu, ktorý ospravedlňoval nimi vykonaný zásah do osobnostných práv žalovanej (spočívajúci v ich vyhotovení bez vedomia a súhlasu samotnej žalovanej), a síce cieľu smerujúceho k zisteniu , ktoré tvrdenia podané toutorou stranou sporu za situácie že niet pri danej situácii iných svedkov alebo iných dôkazov sa javia ako pravdivé (t.j. bol naplnený bod a./ predmetného testu - preukázanie dostatočne dôležitého cieľa).

33.4. Ďalej súd konštatuje, že pri použití uvedených dôkazných prostriedkov nebolo možné použiť iný šetrnejší zásah, napr. výpovedami svedkov, nakoľko šlo o vzájomnú slovnú konfrontáciu len medzi subjektmi účastnými danej situácie , ktorú nahrávka zaznamenala, resp. šlo o zaznamenanie konania žalovanej, ktorá inak v rámci svojej účastníckej výpovede toto svoje konanie popierala , príp. šlo o situácie, v ktorých vystupovala len samotná žalovaná a zároveň sa nimi preukazovali tvrdenia o zásahoch do práv žalobkyne, ktoré vykazovali rovnakú úroveň ochrany akú požívala ochrana osobnostného práva žalovanej pri obstarávaní týchto dôkazov (zásah do práva žalobkyne na jej súkromie pri vstupovaní žalovanou bez jej súhlasu do miestnosti, ktoré užívala výlučne žalobkyňa) (t.j. bol naplnený bod b./ predmetného testu - test nevyhnutosti).

33.5. Pokiaľ ide o vyššie uvádzané audio - a videonahrávky označené ako „kontrola janouAVI - 31.03.2020 - 9:36 hod.“ (čl.250a súdneho spisu), „XXXXXXXXXX R. B..m4a - 15.11.2020 12:25 hod.“ (čl. 250a súdneho spisu) a „X42020115_1132007 N. info.m4a - 05.01.2021, 16:50 hod.“, ktorý dôkaz ich prehratím súd zamietol, v ich prípade by bolo zasiahnuté do osobnostných práv aj tretích osôb, ktoré nie sú stranami tohto sporu a preto podľa názoru súdu neprešli testom proporcionality.

34. Zároveň súd zamietol aj vykonanie dôkazu prečítaním prepisu rozhovoru vedeného na CD nosiči na čl. 280a, ktorý je označený E. B., nakoľko by sa vykonaním takéhoto dôkazu len obišiel zákaz vykonania príslušnej audionahrávky, ktorá neprešla testom proporcionality.

35. O trovách konania rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP s poukazom na to, že žalobkyňa bola v konaní plne úspešná.

36. Proti uvedenému rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa §ň 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, g/ a h/ CSP a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne.

37.1. V prvom rade žalovaná namietala závery súdu k otázke premlčania niektorých dôvodov na vrátenie daru, ktoré súd prvej inštancie považoval za jednorazové konanie žalobkyne (za pokračujúce konanie pokračoval len druhovo rovnaké konanie spočívajúce v opakovaných požiadavkách na hradenie náklady za energie). Žalovaná mala za to, že všetky vytýkané skutky špecifikované vo výzve navrátenie daru sa týkajú tých istých osôb a preto ich možno považovať za jeden celok a teda za pokračujúce konanie priečiace sa dobrým mravom, ktoré od roku 2010 až doposiaľ neprestalo, naďalej trvá a to aj po doručení výzvy na vrátenie daru. Vzhľadom na uvedené podľa nej nemohlo dôjsť k premlčaniu ani jedného zo skutkov žalobkyňou popísaných vo výzve a závery súdu prvej inštancie o čiastočnom premlčaní skutkov z obdobia pred dátumom 23.3.2018 považuje za nesprávne. Vychádzala z úvahy, že pokiaľ dôvody na vrátenie daru majú byť naplnené sústavným porušovaním dobrých mravov, keď jednotlivé konania samostatne nedosahujú intenzitu správania hrubo porušujúceho dobré mravy, pre záver o dôvodov pre vrátenie daru je určujúci okamih posledného konania obdarovaného, ktorým je možné jeho správanie už vyhlásiť za hrubo porušujúce dobré mravy.

37.2. Ku konaniu, ktorého sa nemala dopúšťať žalobkyňa, ale jej manžel, ktoré súd nepovažoval za dôvod na vrátenie daru žalovaná zdôraznila, že v súvislosti s takýmto konaním vo výzve vytýkala žalobkyňi aj konanie samotnej žalobkyne (t.j. nielen konanie jej manžela), ktorým malo byť presťahovanie osobných vecí využitím fyzické násilie manžela a následné znemožnenie prístupu do nehnuteľnosti výmenou zámku. Tiež zdôraznila, že pokiaľ sa jedná o fyzické násilie, alebo hrubé urážky, konanie obdarovaného nemusí dosahovať intenzitu trestného činu alebo priestupku, pričom aj keď k fyzickému napadnutiu došlo zo strany manžela žalobkyne, z vykonaného dokazovania nevyplýva, žeby sa žalobkyňa voči tomuto hrubému správaniu svojho manžela akokoľvek ohradila, resp. žeby sa žalovanej zastala, ale naopak uvedenú situáciu využila vo svoj prospech, keď následne začala prenášať osobné veci žalovanej vrátane rozmontovanej postele do priestorov, ktoré dovtedy obývala žalovaná a po incidente vymenila zámok na vchodových dverách, čím jej znemožnila prístup do nehnuteľnosti. Takéto konanie je podľa nej nutné považovať za konanie, ktoré sa hrubým spôsobom prieči dobrým mravom.

37.3. K neposkytnutiu starostlivosti a pomoci žalovanej, kde súd uvedené nepovažoval za konanie, ktoré je v hrubom rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na zdravotné obmedzenia žalobkyne žalovaná namietala, že zdravotný stav žalobkyne je v skutočnosti v oveľa lepšom stave ako bol pred súdom prezentovaný. Z videonahrávky z leta 2022 vyplýva, že žalobkyňa v skutočnosti nemá také zdravotné obmedzenia, ktoré by jej bránili si zahrať s manželom tenis a na doložených fotografiách vyhotovených v tom istom období je zachytená žalobkyňa na prechádzke so svojim vnukom pri svižnej chôdzi, opierajúc sa len o jednu turistickú palicu. Zároveň má žalovaná zato, že dobrý zdravotný stav žalobkyne je zrejmy aj z doteraz vykonaného dokazovania, a to práce v záhradke, sťahovanie rozloženej postele a podobne. Vo svetle uvedených dôkazov sa podľa žalovanej javia právne závery súdu o objektívnej nemožnosti poskytovať zo strany žalobkyne starostlivosť žalovanej ako neudržateľné. Žalovaná poukázala na svoje dobré správanie voči žalobkyňi a jej rodine, kedy jej nedala dôvod k nevďačnému správaniu a dôvodom zhoršenia vzťahov bola iba jej prosba, aby žalobkyňa platila energie, nakoľko jej to nevychádza.

37.4. Ďalej žalovaná poukázala na svoju hospitalizáciu na psychiatrickom oddelení ako dôsledok napätých vzťahov so žalobkyňou, kde upriamila pozornosť na výpoveď A. P., ktorá objektivizovala jej tvrdenia. Rovnako poukázala aj na výpoveď svedka L. E. a N. C. a A. F., z ktorých vyplýva že žalobkyňa o ňu nejaví záujem, pričom súd sa v odôvodnení rozsudku s takýmto nevďačným postojom žalobkyne náležite nevysporiadal.

37.5. Napokon žalovaná vytýkala súdu nepreskúmateľnosť rozhodnutia vo vzťahu k vykonaným audionahrávkam, keď v odôvodnení absentujú skutkové tvrdenia, ako aj právne závery súdu týkajúce sa zvukových nahrávok vykonaných na pojednávaní dňa 22.11.2022, pričom nepreskúmateľnosť patri medzi vady konania v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Súd prvej inštancie sa zaoberal prípustnosťou vykonania dôkazov, videozáznamov, resp. audiozáznamov, avšak v odôvodnení chýba ich vyhodnotenie v čom konkrétne prispeli k náležitému zisteniu skutkového stavu, resp. ktoré skutkové tvrdenia potvrdili alebo vyvrátili a aký to malo vplyv na právne posúdenie veci. V tomto smere absentujú akékoľvek úvahy súdu, preto nie je zrejme ako v súvislosti s existenciou predmetných dôkazov súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ani akými myšlienkovými pochodmi sa súd spravoval.

38. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu vyjadrila tak, že argumenty žalovanej nie sú v súlade s právnou úpravou, praxou súdov v obdobných právnych veciach a nezodpovedajú obsahu spisu, ani vykonanému dokazovaniu. Má za to, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že neexistovalo žiadne také správanie žalobkyne v období 3 rokov pred zaslaním výzvy na vrátenie daru, ktoré by bolo možné považovať za také, ktoré je v hrubom rozpore s dobrými mravmi, teda neexistoval dôvod na vrátenie daru. Má za to, že žalovaná neodôvodnila žiaden z tvrdených odvolacích dôvodov a na nové návrhy dôkazných prostriedkov predložené v odvolaní by s poukazom na ust. § 366 CSP súd nemal prihliadať, keďže ich žalovaná mohla uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie. S poukazom na uvedené navrhla, aby odvolací súd rozsudok potvrdil.

39. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na svojich stanoviskách uvedených v odvolaní a predložila na preukázanie svojho tvrdenia, že zdravotný stav žalobkyne je v skutočnosti v oveľa lepšom stave ako bol prezentovaný, ďalšie dôkazy ktoré vznikli až po vynesení rozsudku súdu prvej inštancie – videonahrávku a fotografie, na ktorých je zachytená žalobkyňa pri behu na lyžiach, resp. ako si sama nosí lyžiarsku výstroj, z čoho vyplýva že zdravotný stav jej umožňuje venovať sa rôznym športovým aktivitám.

40. Žalobkyňa v odvolacej duplike zotrvala na svojich vyjadreniach, majúc za to že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a správne zistil skutkový stav veci, na ktorý správne aplikoval príslušné právne normy a ustálenú súdnu prax, pričom sa dôsledne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a právnymi argumentami prezentovanými stranami. Nebolo preukázané žiadne správanie sa žalobkyne, ktoré by mohlo byť dôvodom na požadovanie vrátenia daru. Poukázala na výpoveď svedka O. P. (ktorý vypovedal, že v období posledných 3-4 rokov manžel žalobkyne pomáhal žalovanej s drevom, žalobkyňa s manželom pokopali a pohnojili záhradku žalovanej a podobne).

41. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, g/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

42. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

43. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 11. júna 2024 o 09.10 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 207, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 04.06.2024 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

44. Žalovaná v odvolaní (vychádzajúc z ňou označených dôvodov aj z obsahu odvolania) uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, e/, f/, g/ a h/ CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b/), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d/), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (e/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (g/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

45. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

46. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre úplné zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ustanovenia § 191 ods. 1,2 CSP. Z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Rozhodnutiu súdu v napadnutom rozsahu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplývali a ani nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho

hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP.

47. Je potrebné zdôrazniť, že súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy a prihliada pritom ku všetkému, čo sa stalo za konania. Úvaha súdu však neznamená jeho ľubovôľu pri hodnotení dôkazov, ale táto úvaha musí byť opretá o zistené skutočnosti a v odôvodnení rozsudku potom musia byť uvedené hľadiská, ktorými sa súd pri hodnotení dôkazov riadil. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti konkrétny dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Musí však svoje úvahy jasne uviesť vo svojom rozhodnutí.

48. Pri dôkaze výpoveďou svedka musí súd vyhodnotiť vierohodnosť výpovede s prihliadnutím na to, aký vzťah má svedok k strane konania a k prejednávanej veci a aká je jeho rozumová a duševná úroveň, na okolnosti, ktoré doprevádzali jeho vnímanie skutočnosti, o ktorej vypovedá, na spôsob reprodukcie týchto skutočností, na správanie pri výpovedi (presvedčivosť, istota, plynulosť výpovede, ochota odpovedať na otázky a pod.) a na poznatky získané na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, prípadne, či sa vzájomne dopĺňajú); celkové posúdenie uvedených hľadísk potom poskytuje záver o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených (preukazovaných) skutočností.

49. Preto aj v tomto prípade bolo povinnosťou súdu vyhodnotiť výpovede jednotlivých svedkov, tak ako to súd prvej inštancie správne realizoval, pričom v odôvodnení rozsudku jasne uviedol úvahy, ktorými sa riadil. Odvolací súd sa s týmto hodnotením plne stotožňuje.

50. Súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, aplikoval správnu právnu normu na zistený skutkový stav, ktorú aj správne interpretoval na daný prípad. Nemožno súdu vytknúť, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

51. Súd svoje úvahy, ako dospel k svojim skutkovým a právnym záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval, a preto mu nemožno vytýkať, že by jeho rozhodnutie bolo arbitrárne. Odvolací súd považuje dôvody rozsudku za správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce, s ktorými sa stotožňuje a na tieto odkazuje. Počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci. Ani odvolacie námietky žalovanej nemali vplyv na vecnú správnosť rozsudku v napadnutom rozsahu a nie sú spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku.

52. Nakoľko žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníckeho práva v dôsledku jednostranného právneho úkonu žalovanej, ktorým požadovala vrátenie daru, správne postupoval súd prvej inštancie, ak dokazovanie zameral na zistenie, či boli naplnené práve skutočnosti podmieňujúce vrátenie daru (umožňujúce žiadať vrátenie daru).

53. Podľa ust. § 630 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

54. Podľa ustálenej súdnej praxe (viď napr. R 88/1998, R 31/1999, R 61/1997) k zániku darovacieho vzťahu podľa citovaného ustanovenia dochádza na základe dvoch, po sebe nasledujúcich právnych skutočností: a) hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a b) jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému.

55. Správne súd bral zreteľ na to, že právo darcu domáhať vrátenia daru podlieha premlčaniu vo všeobecnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť odo dňa, keď darca mohol právo uplatniť po prvý raz (§ 101), preto správne posudzoval aké konkrétne skutočnosti (správanie sa žalobkyne) vytkla žalovaná žalobkyňi vo výzve na vrátenie daru a skúmal, či vo vzťahu k tomuto správaniu nedošlo k márnemu uplynutiu premlčacej lehoty. Odvolací súd považuje za správne úvahy súdu, ktorými sa riadil pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej doby, vrátane správneho posúdenia jednotlivých správani sa žalobkyne ako samostatných skutkov, nakoľko medzi nimi nebola preukázaná potrebná

časová ani skutková súvislosť. Naopak odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalovanej, že všetky jednotlivé konania žalobkyne je potrebné považovať za pokračujúce správanie. Záver súdu prvej inštancie o dôvodnosti vznesenej námietky premlčania voči časti vytykaného správania sa žalobkyne, ktoré súd presne špecifikoval, považuje odvolací súd za správny.

56. Správne súd zohľadnil aj ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej právo darcu domáhať sa vrátenia daru nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov zo strany obdarovaného, pričom hrubým porušením dobrých mravov sa rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie. Súd prvej inštancie dôsledne vyhodnotil intenzitu žalovanou vytykaných konaní žalobkyne, a to jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach.

57. Nemožno súdu vytykať nesprávnosť jeho úvah, pokiaľ mal za to, že ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania sa iných osôb ako obdarovaného, hoci aj jemu blízkych. Od obdarovaného by nebolo možné spravodlivo požadovať, aby znášal sankciu za správanie sa iných osôb voči darcovi, za ktoré sám nezodpovedá (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 5 Cdo 103/2002)

58. Odvolací súd nepovažuje za dôvodné ani námietky odvolateľky vo vzťahu k posúdeniu ne/možnosti žalobkyne poskytovať starostlivosť žalovanej (v dôsledku jej zhoršeného zdravotného stavu). Tu však odvolací súd dopĺňa, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že potrebnú pomoc žalovanej poskytovali aj iné osoby, netrpela núdzou.

59. Dôvodne súd prvej inštancie uplatnil aj princíp vzájomnosti v prípade žaloby o vrátenie daru, keďže v spore, v ktorom sa darca voči obdarovanému domáha vrátenia daru, je otázka, či sa má uplatniť princíp vzájomnosti, významná až vtedy, keď súd dospeje k záveru, že správanie obdarovaného hrubo porušilo dobré mravy a tým naplnilo znaky relevantné v zmysle 630 OZ. Až po prijatí tohto záveru je daný dôvod skúmať, či konanie obdarovaného nevyprovokoval darca sám svojím správaním priečiacim sa dobrým mravom (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2019).

60. Dobré mravy (boni mores) patria k zásadám súkromného práva, bývajú užívané ako kritérium obmedzujúce subjektívne práva v ich obsahu alebo častejšie obmedzujúce výkon subjektívnych práv. Dobré mravy hoci sú zákonným pojmom, a teda majú funkciu normotvornú, nie sú zákonom definované. Občiansky a ani iný právny predpis nedefinuje pojem dobré mravy. Napriek tomu je nimi možné rozumieť súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. K naplneniu skutkovej podstaty pre vrátenie daru smeruje len také závadné konanie obdarovaného voči darcovi, alebo členom jeho rodiny, ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o jeho kolízii s dobrými mravmi. Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu taktiež nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného, ale také chovanie, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Obvykle ide o porušenie značnej intenzity alebo o porušovanie sústavné, a to či už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a pod. Nie každé chovanie, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného chovania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi naplňuje znaky ustanovenia § 630 OZ. Predpokladom aplikácie tohto ustanovenia je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym chovaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nielen podľa subjektívneho názoru darcu.

61. Negatívne správanie sa obdarovaného k darcovi, alebo jeho rodine, ktoré treba posudzovať ako správanie sa v rozpore s dobrými mravmi, sa musí prejavovať objektívne. Zachovanie dobrých vzťahov je vecou vzájomnej tolerancie účastníkov. Nie je možné považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie vyvoláva. V takom prípade len všeobecne možno konštatovať, že ide o ich spôsob komunikácie. Akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, ani menej významné porušenie dobrých mravov, ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom úspešnej požiadavky na vrátenie daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov, t.j. také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov.

62. Odvolací súd poukazuje aj na to, že pri posudzovaní konkrétneho správania sa treba vychádzať z toho, či ide o porušenie dosahujúce značnú intenzitu alebo ide o porušovanie sústavné, ktoré svojím trvaním, priebehom, váhou a pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia. Toto negatívne správanie sa musí prejavovať objektívne, nepostačuje iba subjektívny pocit a úsudok darcu. Z uvedeného vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného alebo len samotná jeho nevďačnosť.

63. V preskúmvanej veci bola aplikácia § 630 OZ na zistený skutkový stav správna. Súd prvej inštancie bral zreteľ na všetky uvedené zásady a dôsledne sa vysporiadal s jednotlivými tvrdeniami strán sporu.

64. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaná dostatočným spôsobom nepreukázala, že by boli pred výzvou na vrátenie daru naplnené podmienky (okolnosti a dôvody), za ktorých môže darca v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka požadovať od obdarovaného vrátenie daru, a to hrubé porušenie dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny.

65. V sporovom konaní sa uplatňuje prejednáca zásada. Strany sporu majú jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť (§ 132, 149 CSP). Tieto povinnosti spočívajú v tom, že žalobca musí jednak tvrdiť konkrétne skutočnosti, ktoré uplatnený nárok odôvodňujú a jednak označiť dôkazy, preukazujúce jeho tvrdenia. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je teda vzájomná väzba. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia a že z toho dôvodu o veci samej muselo byť rozhodnuté v jej neprospech. Strana sporu, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe (ostatných) vykonaných dôkazov. Bremenno tvrdenia a dôkazné bremenno medzi stranami v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti sporových strán. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je teda daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného.

66. Na žalovanej bolo dôkazné bremenno, aby preukázala existenciu dôvodov, ktoré by ju oprávňovali požadovať vrátenie daru, žalobkyňa však toto bremenno neunesla, nakoľko nepreukázala také správanie žalobkyne, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny.

67. K odvolacej námietke žalovanej, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je dostatočné, odvolací súd uvádza, že aj keď právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, v danom prípade rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí podľa ust. § 220 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za nepreskúmateľný. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva úvaha súdu, na základe ktorej dospel k svojmu záveru s poukazom na zistený skutkový stav a príslušné zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval v prejednávanej veci. V danom prípade tak nedošlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP ako sa domnievala odvolateľka.

68. Je pravdou, že u dôkazov audionahrávok a videonahrávok súd síce dôsledne vykonal test proporcionality, avšak opomenul uviesť čo z týchto dôkazov vyplynulo, je však potrebné zdôrazniť, že súd neoprel svoje rozhodnutie o tieto dôkazy (vychádzal z množstva iných dôkazov, ktoré dôsledne vyhodnotil a ich hodnotenie nespochybňuje ani odvolateľka v odvolaní) a zároveň je potrebné poukázať na to, že sa jedná o dôkazy navrhnuté žalobkyňou na podporu jej tvrdení (nie žalovanej), preto ich prípadné nedostatočné vyhodnotenie nemohli porušiť právo žalovanej ale naopak.

69. Pokiaľ žalovaná v odvolacom konaní predložila dôkazy, ktoré neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že tieto nespĺňajú podmienky, za ktorých možno novoty použiť v odvolacom konaní. Z vyššie uvedených dôvodov na tento nový prostriedok procesnej obrany v odvolacom konaní nebolo možné prihliadnuť.

70. Novoty v odvolacom konaní sú prípustné iba za podmienok ustanovených vyššie citovaným § 366 CSP, v zmysle ktorého prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a/ sa týkajú procesných podmienok,
- b/ sa týkajú vylúčenia sudcov alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

71. Ustanovenie § 366 CSP má základ v koncentrácii konania podľa § 153 a 154 CSP. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Podľa § 384 ods. 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 CSP.

72. Opravný prostriedok s právom novôt povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že odvolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len za splnenia podmienok uvedených v § 366 CSP. V ostatných prípadoch prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nie je možné uplatniť v odvolacom konaní.

73. Žalovaná predložila dôkazy preukazujúce zdravotný stav žalobkyne (fotografie a videozáznamy vyhotovené pred rozhodnutím vo veci) až v odvolaní, pričom nepreukázala, že by tieto svoje tvrdenia a dôkazy na ich preukázanie nemohla bez svojej viny uplatniť už v konaní pred súdom prvej inštancie a nejde ani o iný z prípadov uvedených v ust. § 366 pod písm. a/ až c/ CSP. Je potrebné zdôrazniť, že nemožno túto zásadu obísť tým, že žalovaná následne predložila dôkazy – fotografie vyhotovené až po vyhlásení rozsudku. Tiež je potrebné poukázať na to, že pre rozhodnutie vo veci je relevantný stav (vrátane zdravotného stavu žalobkyne), aký bol pred doručením výzvy na vrátenie daru a nie stav v čase odvolacieho konania.

74. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny vrátane výroku o trovách konania podľa § 387 ods.1 CSP potvrdil.

75. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1,2 CSP. Žalovaná nebola v odvolacom konaní úspešná, preto jej nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania, takýto nárok vznikol úspešnej žalobkyňi, preto odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciate tohto rozsudku.

76. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane,

aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).